

Beszéljünk/írjunk magyarul

2. rész

Van – nagyterű, megnövelt terű, egyterű – családi autó – VARIA

Tudjuk, miről van szó. De az eddig használt elnevezések nem szerencsések, mert a lényegét nem fejezik ki. A legrosszabb a „van” (kiejtve: væn, de a magyarok „van” és „vanok”-nak vagy „ven” és „venek”-nek ejtik), ami eredetileg (Amerikában) csukott szekrényű teherszállító járművet jelentett, bár az utóbbi időben ott is tágabban értelmezik. A „van” magyar szövegkörnyezetben leírva is, kiejtve is zavaró – ha éppen nem nevetséges. Ilyen-olyan terű? A limuzin 3 terű (motor-utas-csomagtér), a kombi 2 terű, a mikrobuszok között vannak egyterűek. (Hány terű az angliai taxi, amelyben a sofőrt üvegfal választja el az utastértől?) Családi autó? – a lényegét ez sem fejezi ki. Amikor teherszállításra használják, akkor éppen a családtagoknak nincs benne hely.

Az autó fő jellegéből kellene kiindulni: a belseje variálható! Csak ülések: (majdnem) minibusz. Néhány ülés, nagy csomagtér: kombi. Két vagy egyetlen (!) ülés, sima padlófelület: kisteherautó. Legyen a neve varia? Mint ahogy volt variabútor. Ez még külföldiül is érthető (egy németnek említettem, neki tetszett). De lehet, hogy variant lesz, egy márkanevből kiindulva (az AC-pumpa, a ferodo, a magnetofon stb. mintájára)?

Centírozás – centrírozás

Ha valaki egyáltalán meri használni a kerékkiegyensúlyozás „külföldi” nevét, akkor nyilván nem centizni akarja a kereket, hanem centrumba hozni a tömegközéppontját. Tehát: centrírozás. Ennek ellenére nagyon sok cégtáblán olvasható a centírozás. De ha már szóba került a cégtábla, bizony nem ritka a „szervíz” a szerviz helyett.

Háromutas – hármas katalizátor

A „háromutas” a „three way” hibás, felületes fordítása. A „way” ugyanis nemcsak utat jelent az angolban, hanem módot, szempontot is. Nyil-

ván arról van szó, hogy a hármas hatású vagy egyszerűen csak hármas katalizátor háromféle káros anyagra hat (számunkra) kedvezően.

Üresjárat – alapjárat

Mindkét kifejezésre szükség van, csak helyesen kell használni! Üresjárat: terhelés nélküli „járat” bármekkora (!) fordulatszámmal (az üresben felpörgetett motor is üresjáratban forog). Az alapjárat az üresjárat speciális esete: a leglassúbb – még stabil – forgás.

Biztosíték – biztosító

Biztosíték: letétbe helyezett pénz, tárgy. A villamos áramkörökbe biztosítók vannak beépítve.

Biztosít – ad, nyújt, eredményez stb.

„Biztosít”: a lusták és választékosságra képtelenek körében népszerű jolly joker szó (lásd: izé): „a nagy szilárdság megbízható működést biztosít...” (eredményez). „...lehetőséget biztosít...” (ad). „...kényelmet biztosít...” (nyújt). Legyünk allergiások a biztosít szóra: százszor gondoljuk meg, mielőtt használnánk! (De természetesen az Állami Biztosító biztosít!)

Égőkamra – égéskamra

A kamra nem ég, a kamrában égés zajlik le, tehát égéskamra.

Töltéscsere – töltetcsere

A töltés egy folyamat, minek során a töltet cserélődik, tehát: töltetcsere!

Hajtókar – hajtórúd

Létezik hajtókar is („kurbli”), de a dugattyú és a forgattyús tengely között hajtórúd van.

Önindító – indító

Az indítómotor nemcsak saját magát indítja („önindító”), hanem a belső égésű motort is, vagyis indítómotor!

Kézifék – rögzítőfék

Kézifék – nem rossz név, főleg ha egy konkrét autóról van szó, de ha általánosságban beszélünk a rögzítőfékről, akkor gondolni kell arra, hogy azt gyakran lábbal kell működtetni, sőt az utóbbi időben gombnyomással.

Ólommentes – ólmozatlan

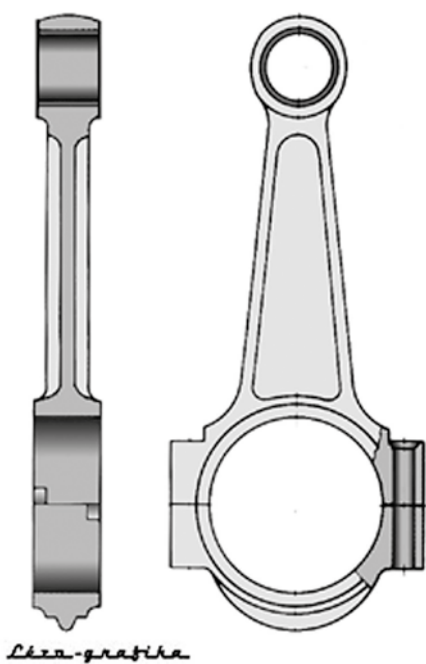
Ólommentes benzin nem létezik. Ólmozatlan: tudatosan nem tesznek bele ólmot, azaz nem ólmozzák.

Lökésgátló – lökhárító? Lengéscsillapító?

Lökésgátló: sokszor nem tudni, mire gondol az illető: lengéscsillapítóra vagy lökhárítóra? Kerülendő szó.

Parkírozás – parkolás

Nem világos, mire gondol az illető, amikor parkíroz: gépkocsival való parkolásra vagy parkosításra. A parkírozás egyértelműen kerülendő (németből mechanikusan átvett) szó.

Chia-grafika

LÉZO